

# ก้าวผ่านพรมแดน ความแตกต่างทางศาสนา

## ไปกับ โรงเรียน เซนต์เทเรซา หนองจอก : โรงเรียนแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ฝ่ายเผยแพร่เพื่อการมีส่วนร่วม

หากพูดถึงเขตหนองจอก หนึ่งในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เราจะรู้จักกันว่าเป็นพื้นที่ที่มีชาวไทยมุสลิมซึ่งนับถือศาสนาอิสลามอาศัยอยู่มากถึง ๗๕% ของจำนวนประชากรในเขตนี้ทั้งหมด มีโรงเรียนแห่งหนึ่งซึ่งเป็นโรงเรียนของศาสนาคริสต์ แต่กลับแทรกตัวอยู่ท่ามกลางวงล้อมของชาวพุทธและมุสลิมได้อย่างกลมกลืนมานานเกือบจะครบ ๖๐ ปีแล้ว และอาจจะสร้างความประหลาดใจให้กับใครต่อใครหากได้รับรู้เรื่องราวการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของผู้คนที่นี่ - ที่มีความหลากหลายทางศาสนา แต่พวกเขากลับไม่แตกต่างและแตกแยกนับแต่อดีตมาจวบจนปัจจุบัน โรงเรียนนี้ก็คือ โรงเรียนเซนต์เทเรซาหนองจอก

โรงเรียนเซนต์เทเรซาหนองจอก ตั้งอยู่ที่ถนนสังฆสันติสุข แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพฯ เป็นโรงเรียนหนึ่งของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๔๙๑ โดยบาทหลวงอังเดร พลอย โรจนเสน เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปัจจุบันโรงเรียนเซนต์เทเรซาหนองจอก มีจำนวนนักเรียนทั้งหมดประมาณ ๓,๐๐๐ คน เป็นนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ๖๗% คริสต์ ๓% และอิสลาม ๓๐% ส่วนครู มีจำนวน ๑๐๙ คน เป็นครูอิสลาม ๔๙ คน ครูพุทธ ๔๒ คน และครูคริสต์ ๑๘ คน

ด้วยวิสัยทัศน์ของโรงเรียนคือ “จัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความโดดเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีประสิทธิภาพในการทำงาน” โรงเรียนแห่งนี้จึงให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมคุณธรรมให้แก่นักเรียนพร้อมๆ ไปด้วยกับการให้ความรู้ด้านวิชาการมาทุกยุคทุกสมัย



ครูกิตติพงศ์ ราชเจริญ ครูฝ่ายอาคารและสถานที่ เป็นครูชาวพุทธซึ่งสอนอยู่ที่นี้มานานแล้วว่า “ตั้งแต่สมัยก่อนชุมชนนี้คนส่วนใหญ่เป็นอิสลาม นักเรียนจึงเป็นคนในพื้นที่นี้ เมื่อก่อนเด็กอิสลามเรียนที่นี่มากกว่าเด็กพุทธและคริสต์เสียอีก คือ เขาต้องการให้ลูกหลานเขาได้รับความรู้ทางวิชาการและภาษาอังกฤษจึงส่งลูกหลานมาเรียนที่โรงเรียนเรา”

แม้จะเป็นโรงเรียนคาทอลิก แต่เซนต์เทเรซาหนองจอกก็สามารถปฏิบัติความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมเล็กๆ จนเป็นที่ยอมรับจากชุมชนภายนอกได้ เห็นได้จากคนที่ผู้ปกครองชาวพุทธและชาวมุสลิมให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นที่จะส่งลูกหลานมาเรียนที่นี่จากรุ่นสู่รุ่น ผ่านไปรุ่นแล้วรุ่นเล่าจนกระทั่งถึงปัจจุบัน



ครูรัตนา



ครูกิตติพงศ์



ครูนิตยา

ครูกิตติพงศ์ บอกว่า “เรามีวิชาที่ส่งเสริมด้านคุณธรรมให้แก่เด็กคือ ทุกวันช่วงเช้าจะมีการสอนวิชาจริยธรรมให้แก่เด็ก ทุกศาสนาจะอยู่ในวิชานี้ เช่น สอนเรื่องการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พอถึงวันศุกร์จะมี ๑ คาบเลขที่สอนเรื่องศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม จะมีครูสอนหลักธรรมและแนวปฏิบัติของเขาจริงๆ โดยจะแยกเข้าเรียนตามศาสนาของตน”

ครูนิตยา โมกษะเวส ครูฝ่ายบุคลากรเป็นครูที่นับถือศาสนาอิสลาม ครูนิตยาเป็นลูกและหลานของโต๊ะอิหม่ามหรือผู้นำศาสนาของชาวมุสลิมซึ่งสืบทอดตำแหน่งกันมาถึง ๒ รุ่นคือ ปู่และพ่อของเธอ ครูนิตยาเป็นศิษย์เก่าโรงเรียนเซนต์เทเรซาหนองจอก และเมื่อจบการศึกษาแล้วเธอก็กลับมาเป็นครูที่นี่

ครูนิตยา จึงเป็นผู้หนึ่งที่สามารถยืนยันได้ถึงวิถีการอยู่ร่วมกันของ ๓ ศาสนาในโรงเรียนแห่งนี้ที่มีความเข้าใจในความแตกต่างและเคารพคุณค่าความหลากหลายทางศาสนา ครูนิตยาบอกว่า “ตั้งแต่เด็กเรานี้ที่นี่มาก็ไม่เคยเห็นว่าจะมีปัญหาเรื่องความแตกต่างทางศาสนาเลย อย่างเรื่องอาหารการกินโรงเรียนนี้ก็จะไม่มีการขายอาหารที่มีส่วนประกอบของหมู มาตั้งแต่สมัยที่ตัวเองเรียนแล้ว”

ครูรัตนา บุณรักษา ครูฝ่ายจิตตาศาสนา เป็นครูซึ่งนับถือศาสนาคริสต์ ช่วยเสริมว่า “เป็นการยอมรับกัน โรงเรียนเรามีเด็กอิสลาม เราก็งัดการขายหมู ในโรงอาหารจะเป็นกลาง มีไก่ มีปลา แต่ไม่มีหมูเลย ถ้าอยากทานหมูก็ต้องไปทานที่

บ้านเลย”

ครูนิตยา บอกต่อว่า “อย่างครูเราก็สามัคคีกัน ทานข้าวร่วมกัน ไม่มีการแบ่งแยกว่าฉันเป็นพุทธ เธอเป็นคริสต์ ทานข้าวร่วมกัน ก็ตั้งกับข้าว ใครไม่กินหมูก็ไม่ต้องไปตัก ไม่มีปัญหา”

ครูกิตติพงศ์ บอกว่า “อาหารที่นี่ แม่อธิการทำให้เด็กกินเองเลย ไม่มีร้านข้างนอกมาสัมปทาน เราได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานจากกระทรวงสาธารณสุข มีใบประกาศนียบัตรด้วย ผู้ปกครองที่เป็นมุสลิมเขาก็วางใจ ส่งลูกหลานมาเรียนกันจนจะถึงรุ่นเหลนแล้ว”

และหากจะพูดถึงการอยู่ร่วมกันของเด็กๆ ที่นี่แล้วเชื่อว่าหลายคนคงอยากรู้ว่าโรงเรียนคาทอลิกมีการจัดการอย่างไรที่ขจัดความแตกต่างด้านศาสนาเพื่อให้เด็กๆ ในโรงเรียนแห่งนี้อยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุกและมีสันติ

ครูรัตนา บอกว่า “โรงเรียนเราเป็นโรงเรียนคาทอลิกสำหรับบางที่คงเคยได้ยินว่าต้องสอนศาสนาของเรา แต่ที่นี่ไม่มีกัณฑ์ยึดเขตศาสนา เราให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคยมีอิสลามเขาขอโพกผ้า เราก็บอกว่า ถ้าโพกผ้าปั๊บเด็กจะมีข้อแตกต่างกัน เราอธิบาย ผู้ปกครองก็ยอมรับ เด็กก็ยอมรับ ทั้งๆ ที่เขาเคร่งมาก”

“อย่างคนที่เคร่ง เขาจะสวดกลางวัน คุณพ่อก็มีที่ให้สวดกลางวัน แต่นั่นเป็นยุคก่อนๆ ตอนนี่ไม่มีแล้ว” ครูกิตติพงศ์เสริม



ครูรัตนา พูดต่ออีกว่า “ถามว่าที่นี่เราจะแคว่ความรู้สึกศาสนาไหนมากกว่า ก็คือ ศาสนาอิสลามเพราะเขาเคร่งกว่า เราก็คงจะให้เกียรติเขาก่อนเป็นอันดับแรก”

ครูกิตติพงษ์ : “พูดง่าย ๆ ว่า โรงเรียนที่นี่เป็นของชุมชน ผู้ปกครองกับครูจะพูดคุยถึงกัน”

ครูนิตยา : “อย่างถ้าเด็กไม่มาโรงเรียนวันสองวัน ครูก็โทรหาผู้ปกครองแล้วว่าเด็กไม่สบายเป็นอะไร หรืออย่างพ่อแม่เขาเสีย ครูเราทั้งพุทธ คริสต์ อิสลามก็ไปร่วมงาน รวมเงินกันใส่ซองไปช่วยเขา”

ครูรัตนา : “พอพ่อแม่ครูตาย ครูอิสลามนั้นแหละเดินเรียไรเงิน ช่วยกันหน่อยๆ”

ครูนิตยา : “บางทีถือพวงหรีดไปวัด เดินหาพระ เอาพวงหรีดให้ผู้ปกครองเด็กก็มี”

ครูกิตติพงษ์ : “ครูเราจะเป็นผู้นำที่ออกไปช่วยชุมชน เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้”

ครูนิตยา : “เด็กของเราบ้านไหนน้ำท่วม ไฟไหม้ จดชื่อเลย มีแผนกจิตตาศาสนาจัดการ หัวถู่ยังชีพไปให้เลย เคยมีเด็กอิสลาม ช่วงวิกฤติต้มยำกุ้ง มีปัญหาเศรษฐกิจ พ่อแม่ต้องออกจากงาน เด็ก ป.๔ เป็นอิสลามพ่อแม่ให้ข้าวมานะ อีกคนเป็นพุทธ ไม่มีตั้งค้มาเลย ข้าวมไม่มีกิน เขาจุนเจือกันได้นะ แบ่งข้าวแบ่งขนม เขาก็ไปเล่าให้แม่เขาฟัง แม่เขาก็บอกว่า ให้อามาเยอะๆ อามาเผื่อคนที่ไม่มี จนกระทั่งจบ ม.๓ เขาจะแบ่งปันกัน”

ครูรัตนา : “ที่นี่มีเด็กที่มาจากฐานะทุกระดับ เด็กยากจนก็เยอะ เราก็คงเข้าใจผู้ปกครอง ถ้าเขายังไม่มีกิตติ ค้างชำระได้ ชิสเตอร์ก็ผ่อนผันให้”

ครูกิตติพงษ์ : “บางทีเด็กเรียนที่นี่ ๓ คน จ่ายแค่ ๒ คนก็มี”

ครูนิตยา : “ชิสเตอร์เคยบอกว่า ชิสเตอร์เป็นนักบวช ต้องยอมสละ ถ้าเด็กไม่มีเราต้องให้อโอกาสเขา ที่นี่จึงต้องให้อโอกาสตลอด”

ครูนิตยาพูดต่อ “มีอีกเรื่องทีประทับใจ คือ มีช่วงที่ครูอิสลามลาหยุด ครูพุทธก็ไปสอนแทน”

ครูรัตนา ช่วยขยายความว่า “ครูอิสลามจะมีช่วงออก คีลบวช ต้องหยุด ๔๐ กว่าคน ลาหยุดพร้อมกันหมด ชิสเตอร์จะจัดครูแทนให้เลย”

ครูกิตติพงษ์ : “เวลาอิสลามถือศีลลอด เด็กเขาอดอาหารกันตั้งแต่เช้ามีดัยนัยัน เด็กก็ไม่แกลังกัน”

ครูนิตยา : “จะไม่มีการกินขนมแกลังกัน แต่มีการช่วยเหลือกัน เห็นเพื่อนอด ร่างกายอ่อนเพลีย ก็บอกให้เพื่อนไปนอน”

ครูกิตติพงษ์ : “อยากจะนอนเราก็คงให้อนอน เพราะเรารู้สภาพเขา”

ครูนิตยา : “เวลาตรุษจีนนะ เด็กเอาไก่คั้ว เบ็ดคั้ว มาฝากกันเต็มเลย”

ครูรัตนา : “ถ้าเป็นของไหว้ เขารู้ว่าเพื่อนอิสลามทานไม่ได้ เขาก็จะแยกต่างหาก คนอื่นยังเคยถามว่า มีการแกลังกันไหม อย่างเป็นหมูแล้วไปหลอกว่าเป็นไก่ ก็ไม่เคย”



ครูกิตติพงษ์ : “ถ้าเป็นคนรอบนอกก็อาจจะมองว่าชุมชนเขตหนองจอกจะมีปัญหาเรื่องศาสนา อาจจะมี ความรุนแรง แต่ในความเป็นจริงไม่มีเลย”

ครูรัตนาซึ่งย้ายมาจาก จ.พิษณุโลกบอกว่า : “ตอน มาอยู่ใหม่ๆ ร้องไห้กลับบ้านเลย เคยได้ยินแต่ยังไม่เคยได้ สัมผัส เขาบอกว่า คนอิสลามค่อนข้างเห็นแก่ตัวเลย จะช่วยใครก็ได้แต่พอมาอยู่จริงทุกวันนี้เพื่อนอิสลามทั้งนั้น”

ครูกิตติพงษ์ : “เราก็คงเห็นชัดเรื่องสายสัมพันธ์ของ ศาสนา ว่าเรายู่กันแบบผาสูกจริงๆ”

ครูนิตยา : “และเราคิดว่าเด็กในโรงเรียนคือลูกเรา หลานเรา จึงอยู่กันอย่างมีความสุข”

บรรยากาศแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติภาพ ภายในโรงเรียนแห่งนี้ ถูกถ่ายทอดผ่านการเล่าเรื่องอย่าง ถ้อยทีถ้อยอาศัยโดยครูต่างศาสนาทั้งสามท่าน น่าจะเป็น สิ่งยืนยันให้เห็นว่าโรงเรียนเซนต์เทเรซาหนองจอกแห่งนี้ เป็นตัวอย่างของชุมชนที่มีวิถีสิทธิมนุษยชน ซึ่งก็หมายถึง ชุมชนที่เห็นคุณค่าของมนุษย์ว่ามีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน แม้จะมีความแตกต่างทางด้านศาสนาแต่ โรงเรียนแห่งนี้ได้ก้าวผ่านพรมแดนความแตกต่างนั้นแล้ว อย่างน่าชื่นชม

